

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De ruth. ca. xxiiij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Historia

Ingressus est ad te vt abutamur eo, Tamen iosephus dr. no venisse eos p eo: s; vt raperent vxorem eius, Cum aut obtulisset eis se nec filia hginē z vxore viri p viro, eduxerūt vxore viri, Qua cum tota nocte abusi essent dimiserunt eam mane, que rediēs ad hospitium expirauit ante ianuam, Et ferēs vir e cadauer in asino redijt in domū suā, z concidens eā in duodecim ptes, misit in oēs terrminos israel, Et clamabant singuli Nunq̄ sic factū est in israel: ex quo ascenderunt patres nostri ex egypto, Et egressi sunt omnes quasi vn̄ vir in masphat, cccc, milia pugnatōz: z dixerunt, Non redibit quispiā in domū suam donec vlciscamur in gabaa Et elegerunt viros vnū d̄ decē qui apporaret cibaria Et miserunt ad oēm tribū beniamin dicentes Tradi te nob̄ flagitiosos d̄ gabaa vt moriātur.

Qui noluerūt: imo dederūt eis i ancillū, xxv milia de beniamin Erāt em̄ in gabaa, lxx, viri, ita sinistra vt dextra plāntes, sic etiā fundis lapides ad certū faciētes: vt capillū qz possent percutere, Et ascendens exercit⁹ isrl̄ in silo vsuauit dominū, Quis ascendet princeps certaminis cōtra beniamin, Et respōdit dñs, Judas, Hoc forte videt̄ facere pro iosepho de tpe huius cladis, Et ascendētes inde expugnabant gabaa, z p̄ma die egressi filij beniamin de gabaa percusserunt de isrl̄ xxij, milia, sequenti vero die, xvij, milia.

Tertia vero die per insidias circūuenti ceciderunt z incenderunt urbem filij israel occidētes viros mulieres z paruulos, idipm̄ facientes alijs ciuitatib; in beniamin De oīm numero beniamin soli sexcenti remanserūt, Qui sederūt i petra emmoz, z planxerūt plāctu magno quatuor mētib;, Et iurauerūt filij isrl̄ in masphat, qz nullus eorū filias suas daret vxores filijs beniamin Tandē penitētes d̄

deletionē tribū vn̄ requisierunt q̄s de israel nō ascenderat cū eis: nec iurauerat, Et inuēti sunt filij sabis galaad nō interfuisse certas

Decimā partē viroz intellige, Sensus ē, Decimā partē viroz elegerūt ad apportanda cibaria,

Petra hec excelsa fuit, Rama autē excelsum sonat, Unde de plāctu istoz plāgentium filios suos dicitur in euangēlio, vox in rama zc,

mini, Et percusserūt eos a viro vsq̄ ad mulierem, solis, cccc, virginib; reseruatis, Et aduocantes sexcentos viros d̄ petra remmoz reddiderunt eis forte beniamin, z, cccc, illas virginēs dederunt eis in vxores, Et in ito cōsilio de dandis vxorib; ducentis que remanserant dixerunt eis Ecce solennitas domini ē in silo, z ascendent filie israel ducētes choros: z vos latētes in vineis exite z rapite singuli singulas vxores, Et factū est ita, Et restituta est tribū beniamin, In dieb; illis non erat rex in israel, sed vnusquisq; quod sibi rectū videbat faciebat, Eadē est clausula q̄ est supra, Ideo forte videt̄ qz circa idem tēpus vtrūq; factum fuerit.

De ruth, Caplm, xxxiii,

Est samsonesiu

P dicauit isrl̄ bellifacer⁹ dos qui non tm̄ iudez s; sacerdos a digniori officio agnominat⁹ est, Et trāstato sacerdotio a filij eleazar, hic prim⁹ de filijs itamar accēpit sacerdotiū, in diebus e' facta ē fames i terra, et surrexit helimelech de berthelem effratus cū vxore sua noemi, z duob; filijs suis maalon z helion Et ingressus est regionē moabitidē vt palceret ibi, Quo mortuo filij eius duxerūt vxores moabitidas orpham z ruth, Tame iosephus dr qz pater accepit filijs suis vxores z manserūt ibi decē annis, z mortui sunt ambo sine liberis, Noemi p̄o vidua z orba ta filij surrexit vt rediret i patriā Audierat ei qd dñs dederat p̄lo suo elcaz comitabant eā nurus sue Que ait ad eas, Reuertimini filie mee i domū matris vestre Nō ēi vltra potest sperare viros ex vtero meo Et nota quoniam apud moabitas seruabatur lex de semie suscitando: z adqueuit orpha: z reuersa ē Ruth

Sic certū qz cū aarō quattuor habuit filios: duo ex eis in deserto igne perierunt, eoz qui remanserant maior natus fuit eleazar, cui debebat sacerdotiū qd durauit vsq; ad heli qui fuit de itamar fratre suo.

Super paralipomenon dr hieronym⁹ qz in dieb; helimelech sol stetit ad trāsgressores legi, S; qz nō timuerūt deū, tāta famē inualuit vt potteret cū vxore z liberis.

Judicum

ho sequebat eam. Cui noemi. Audi filia. Non est deus noster sicut dii gentium. nec populus noster sicut gentium. vinit. expedit tibi ut redeas ad populum tuum. et ad deos tuos. Et ait ruth. Populus tuus populus meus. deus tuus deus meus.

Profectus sunt filii. et venerunt in bethleem. quod prius dicebatur effrata ab uxore caleph. hec fuit maria soror moysi. sicut quidam tradunt. postquam percussit eam lepra agnomiata. et effrata id est furor videtur. id est experimento iram dei cognovit. Vel interpretatur speculum. quia plaga eius omnibus posita in exemplum. sicut tunc propter incredulitatem vbertatem sibi redidit cepit vocari bethleem quod est domus panis. Percrebruit fama in bethleem dicebant. Hec illa noemi. Quibus illa. Ne vocetis me noemi. quod est pulchra. sed vocate me mara. quod est amara. Egressa sum plena. et vacua rediit me dominus amaritudine plena. Et tunc prius mo metebant ordea. Erat autem ibi vir potens et opulentus boos. sanguine belimelech. Intrauit itaque ruth agros illius devoluta te noemi. et colligebat spicas pro metentes. Accidit autem ut egredere boos ad agrum. et ait messoribus. Dominus vobiscum. Et quesivit cuius esset hec puella. Et dixerunt. Hec est moabitica illa que venit cum noemi. Et ait boos ad eam. Filia ne vadas in alterius agrum. Nullus puerorum molestus erit tibi. Si sitis vade ad sarcinulas puerorum meorum bibere. hora vescedi veni huc et comede. et intingue buccellam in aceto. Reddat tibi deus sicut mercedem. quoniam confugisti sub alas eius. Pueris quoque suis dicit. Projicite de manibus vestris id industria ut absque rubore colligat. Cuius comedisset ruth ad latum messorum comedit potentiam quam iosephus alphi tam vocat. et servabat eam socrum suam. In ves-

piniones plures ponunt. Unde civitas que nunc bethleem dicitur prius vocata fuit effrata sicut prima opinione dicentem. Maria sororem moysi tradunt illuc. quia mortua fuit in deserto. Hieronymus tamen dicit quod caleph suscepit de effrata virum marie. et vix genuit beseleel.

Cum terra illa calidissima sit homines regios illi non remedium est in condimentis suis aceto quod frigidum est utuntur. Contraria enim frijs curant. quoniam etiam calidissimum est utuntur.

spera autem que collegerat virga excutit. Invenit ordei quasi ephod est. tres modios. Cuius redisset ad socrum indicavit ei que fecerat sibi boos. Et ait noemi. Propinquus noster est homo. benedictus sit a domino. Idem fecit ruth sequentibus diebus usque ad aream ventilationem. Vos erat in israel quod in ventilatione aree dominus grande pium parabat pueris suis et messoribus. Et dormiebat in area. et quasi solennizans abstinebat ab amplexibus. Idem fiebat in tonsione ovium. Si post vindemias fieret non legi. Et ait noemi ad Ruth. Lavare filia et vngere et induere cultioribus vestimentis. et ascende in aream cum alijs. Non te videat homo donec inebriatus fuerit. Cuius obdormierit. proicies te a parte pedum eius et ibi iacebis. Et fecit omnia que sibi socrus imperauerat. Et ecce media nocte euigilans homo expanit dicens. Que es. Et illa. Ego sum ancilla tua. Expande palmum tuum super me. quia propinquus es. Cuius indicasset ei boos in talibus derogationibus castitatem esse servandam. addidit. Alius propinquior me est. Si te voluerit retinere iure propinquitas. bene res acta est. alioquin ego te suscipiam.

Surrexit Arconsum dicitur est itaque boos de loco ab arcedo. quia gelime vbi iacuerat iuxta sibi arcentur quelibet arconium manipulo ab alia.

Antequam boes multo se cognoscerent. et implevit palliolum illi ordeo quasi sex modijs. et rediens ruth onusta ad socrum indicavit ei que dixerat boos. Ascendit ergo boos ad portam et sedit cum iudicibus. et vocavit decem de senioribus civitatis. et aduocavit propinquorem illum de quo dixerat. et ait ad illum. Partem agrum patris nostri belimelech disposuit vendere noemi. Nos duo soli propinqui sumus. sed tu propinquior. Ene ergo si placet. At ille. Ego emam. Cui boos. Ergo non ex media parte oportet te legum habere memoriam. habeas necesse est cum agro relictam maalon ut suscites nomen propinquum tui. At ille ait. Cedo a iure propinquitatis. tu autem utere meo privilegio. Et ait boos. Tolle ergo calcamentum tuum ut firma sit confessio. Iosephus tamen dicit. Boos itaque testificas seniores. iussit mulierem ut solveret calcamentum sicut legem et in facie eius spueret. Joannes pro ait. Cuius non sum dignus corrigiam cal-

HISTORIA SCHOLASTICA
 BIBLIOTHECA VINDOBONENSIS

Historia Libri

ciamētū solvere. Et his tribus cōiūctis q̄s diuersos casus quōs ipse repudiās soluebat sibi calciamētū quōs hō mlier soluebat et. quōs vir q̄ suscipiebat eā. S; q̄ cūq; mō fieret in oprobrium refugij d̄ legē domus et d̄ dicebat dom⁹ discalciamētū. Et ait booz astātib; Hui⁹ rei testes estis. Qui dixerūt Testes sum⁹. faciet dñs hāc mulierē tibi sicut Rachel et lyaz q̄ edificauerūt domū isrl. Accepit itaq; booz ruth in vxorē. Et p̄ annū natus ē ei fili⁹ quē posuit noemī in sinu suo: nutritis et gerule fungēs officio. Et dicit ad eā vicine gratulātes. Ecce habes q̄ nutritat senectute tuā et seruitat tibi plus q̄ septē filij. Ob h̄ vocant nomē eius obeh. qd̄ hebraice interpretatur seruus. Hic est pat̄ isrl patris dauid.

Tabula in historia Regum primī.

Historia libri regum	cap. j.
De parentibus samuelis.	cap. ij.
De fenenna.	cap. iij.
De ortu samuelis.	cap. iij.
De filijs belli.	cap. v.
Quod tertio vocauit dñs samuelē	cap. vi.
De morte belli et filiorum eius: et captione arce.	cap. viij.
De remissione arce.	cap. viij.
Quod orate samuele vicit isrl p̄ b̄līstīm	ca. ix.
Quod isrl petijt regem.	cap. x.
De vinctōe saulis et electione.	cap. xj.
De naas et secūda vinctōe saulis.	cap. xij.
Quod samuel predixit sauli de translatione regni.	cap. xij.
De clade p̄b̄līstīm et fauo quem comedit ionathas.	cap. xiiij.
Quod saul vicit amalech.	cap. xv.
De vinctōe dauid in domo p̄ris	cap. xvj.
De morte golie.	cap. xvij.

Quod saul persecutus est dauid.	cap. xvij.
Quod nichol d̄posuit dauid p̄ fenestrā	ca. xix.
De fuga dauid in nobe.	cap. xx.
De fuga dauid ad achis.	cap. xxj.
De morte abimelech et sacerdotū.	cap. xxij.
De zipheis et quod dauid latuit ī spelunca. cap. p̄tulum.	ca. xxij.
De morte samuelis et nadabis	cap. xxiiij.
De fuga dauid ad achis	cap. xxv.
De suscitatione samuelis.	cap. xxvj.
Quod dauid vicit amalech.	cap. xxvij.
De morte saul et filiorum eius.	ca. xxvij.

Historia libri regum.

Liber regum

in quatuor volumib; distinctus apud nos. fm̄ hebreos autē ī duob; et dicitur p̄ mū samuel a noīe auctoris. scōz vocāt malachī.

regū. a materia. qd̄ā vocant malachoth. qd̄ sonat regnoz. sed vitiose. Agitur em̄ in eo d̄ vno regno iudeoz tm̄: et de regib; eius. licet in duo diuisum fuerit. Scpt̄ est at̄ chronice liber iste sub singulis regib; q̄ cōpac̄ est in vñū a hieremia. qd̄ exinde ptz q̄ idē finis ē h̄ libriz hieremie. Ad cōmēdatōz at̄ samuelis p̄mittit cōmēdatio p̄ris e⁹ in hūc modū.

De parentibus samuelis. Cap. i. m. i.

Vit vir vnus de

f. ramathaim soppim. de mote effraim. et nomē ei⁹ helchana effraeus. Vir em̄ pontif̄ hic non p̄ sexu: sed p̄ rigore virtutū. nec vn⁹ p̄ numero s; p̄ singularitate religiōis p̄ alijs. Dicit autē ciuitas eius ras mathaim q̄ in euāgelio dicit arimathia. a lo sep̄ho d̄: ramath. quia in excelso sita erat. soppim hō speculatio interpretat̄. et est tibi genti⁹ casus. ac si diceret de ramathaim speculatiōis. qz et ea circūfacens regio lōge vide ri poterat. sic tradit Hieronym⁹. Alij distinguūt sic. de ramatha in soppim. Nō est autē mons effraim nomē montis s; regiōis. Vñ in sequentib; vbi legit de. xij. p̄fect̄ regionū qui ministrabat salomoni p̄ singulos mēses. pontif̄ dechar p̄fect̄ motis effraim. Fuit autem helchana leuita nonusdecim⁹. a leui descendens ab eo p̄ caath. et isuar et chore. Vñ patz q̄ samuel nō fuit aaronita. et dicit effra